

STARÉ ODRŮDY OVOCNÝCH STROMŮ PRO KRUŠNOHOŘÍ

Průvodce pro výběr odrůd

Europäische Union. Europäischer
Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj.

SN CZ
Ahoj sousede. Hallo Nachbar.
Interreg VA / 2014–2020

**HANDMADE
NATURE**

CHOMUTOV
ZOO
PARK

NATURSCHUTZZENTRUM
ERZGEBIRGE

25
JAHRE NEZ
1995 – 2020

Chutné ovoce z vlastní zahrady?
V drsném podnebí Krušných hor?
Ano, je to možné!

V našem průvodci najdete výběr osvědčených odrůd ovocných stromů vhodných k pěstování v Krušných horách.

Druhé, zcela přepracované a rozšířené vydání naší úspěšné brožury vzniklo v rámci našeho německo-českého projektu **HANDMADE NATURE**, financovaného EU, ve spolupráci s řadou odborníků a dobrovolníků. Brožura obsahuje seznam odrůd v obou jazycích rozšířený o některé doporučené odrůdy. Kompletní brožura je k dispozici v příslušném jazyce.

*Stejně letos jako loni
kvete jabloň za jabloní.
Jednou zbude, matičko,
po tom květu jablíčko.*

*Jablíčko si jádra chová,
z jádra vyroste tu znova
jabloň, máma, na ní květ,
aby voněl celý svět.*

František Hrubín (Je nám dobře na světě)

Hodnota starých odrůd ovoce

Za „starou“ je považována odrůda, která byla známá již před přibližně 100 lety. A rozmanitost ovocných odrůd byla kdysi velká. V Německu rostlo přibližně 2.000 až 3.000 odrůd jablek a přibližně 500 odrůd hrušek. Mezi nimi bylo mnoho regionálních a místních odrůd s někdy podivnými nebo velmi zvučnými názvy, které už zná málokdo.

Kdo by si nevzpomněl na nádhernou vůni nebo plné aroma některých ovocných odrůd ze zahrady prarodičů? Pro výběr odrůdy byla vždy rozhodující rozmanitost barev a tvarů, speciální chuťové nuance nebo speciální možnosti použití jablek - sušení, výroba moštu nebo vaření. Například Červená reneta je dodnes populární jako vánoční jablko.

V posledních letech jsme zaznamenali velmi pozitivní vývoj. Stále více lidí se nechce spokojit s několika standardními odrůdami v regálech supermarketů. Chcete si vypěstovat vlastní ovoce, na zahradě nebo dokonce ve vlastním extenzivně pěstovaném sadu? S takovým ovocem můžete sklízet zdravou potravinu, užívat si rozmanité kulinářské zážitky, zahradničení a mnoho dalšího. Můžete také přispět k zachování neocenitelného bohatství našich starých a osvědčených ovocných odrůd. Mnozí lidé mají pocit, že omezením na pevné a standardizované ovoce uzpůsobené pro náročné podmínky přepravy hodně ztrácíme.

Lidé stále častěji na novější odrůdy ovoce reagují alergicky, zatímco starší druhy často snášejí dobře. Obsahují velké množství sekundárních rostlinných látek jako například polyfenoly. V případě nových odrůd jablek pro průmyslové pěstování byly polyfenoly z plodů šlechtěním téměř zcela odstraněny, protože činí jablka kyselými a tato rychleji hnědnou. Ale právě tyto látky činí jablečný alergen neškodným.

Ovoce také tvoří část domova. Stromy nás na jaře těší bohatstvím květů, v létě a na podzim ovocem a později na podzim zbarvením listů. I ovocné stromy, které jsou v zimě holé, mají své kouzlo. Díky bezpočtu druhů živočichů a rostlin jsou extenzivně pěstované sady jedním z nejrozmanitějších biotopů ve střední Evropě. Ovocné stromy jsou součástí našeho kulturně-historického dědictví. Je důležité ho zachovat stejně jako staré zvyky, tradice a památky. Přispějte také!

Extenzivně pěstované ovoce

V extenzivně pěstovaných sadech většinou nacházíme ovocné stromy s vysokými kmeny a velkými korunami, které jsou rozptýleny v krajině většinou ve skupinách nebo řadách v blízkosti farem, zahrad, luk nebo podél silnic a cest. Pěstování bývá šetrné k přírodě a sady mají tradiční mnohostranné použití (ovoce, pastviny, seno) bez syntetických látek na ochranu rostlin. V takovém sadu navíc nacházíme různé druhy a odrůdy ovoce v různých věkových kategoriích.

Poklesem tržně-ekonomického významu extenzivně pěstovaných sadů a také v důsledku vývoje moderních pěstitelských metod (např. plantážové hospodářství), je dnes mnoho sadů zastaralých a nedostatečně udržovaných. Úbytek sadů pozorovaný na mnoha místech představuje v naší kulturní krajině velkou hodnotovou ztrátu, kterou je třeba kompenzovat.

Díky četným možnostem ochrany a podpory byly na politické úrovni vytvořeny příležitosti k udržení a zakládání nových extenzivně pěstovaných sadů. Existuje také řada místních a regionálních kampaní na podporu sadů, jejichž záměrem je atraktivitu těchto sadů zvýšit.

Staré ovocné odrůdy v Krušnohoří

Také v Krušných horách - zejména v nižších nadmořských výškách - se pěstují ovocné stromy za účelem zlepšení výživové situace obyvatel nejméně tři století. Některé z těchto „starých ovocných odrůd“ se s obtížnými podmínkami velmi dobře vyrovnaly. Při výsadbách byly upřednostňovány a nyní již jsou pro tuto oblast typické. Zkušenosti mnoha generací vyústily v sortiment, který zahrnuje robustní a spolehlivé plodící ovocné odrůdy. Díky svým zvláštním vlastnostem v době kvetení a dozrávání plodů jsou přizpůsobeny drsnému podnebí a kratší vegetační době a jsou zvláště vhodné pro pěstování ve středních pohořích (zpravidla 500 až 1500 m n.m.).

Čas se však nezastavil a podobně jako v minulosti, i dnes se podmínky pro pěstování ovoce v Krušných horách mění. Podnebí se zmírnilo, chuťové vjemy a požadavky na vlastnosti ovoce se změnily a v neposlední řadě vzniklo mnoho nových zajímavých odrůd. Například Alkmene, Carola a Helios jsou nepostradatelnou součástí mnoha zahrádek, kde se na vhodných místech osvědčily.

Stejně jako v minulosti bychom tedy měli trochu experimentovat s různými odrůdami, abychom sortiment přizpůsobili novým požadavkům.

V okolí Centra ochrany přírody Krušné hory (Naturschutzzentrum Erzgebirge) se nacházejí tři extenzivně pěstované sady, ve kterých se daří velkému množství převážně starých odrůd jablek, hrušek, švestek a třešní.

Pokyny k doporučení odrůd

Zájemce o výsadbu ovocných stromů si z rozmanité nabídky odrůd musí vybrat ty, které budou pro jeho účely vhodné. Pokud nám jde především o zásobení vlastní domácnosti ovocem, budou kritéria pro výběr odrůd například doba zrání a možnosti využití. Naproti tomu ve vyšších nebo drsných klimatických oblastech je pro výběr odrůd významná odolnost odrůdy vůči mrazu. Často však k volbě odrůdy vedou speciální vzpomínky nebo chuťové zážitky.

S doporučeními odrůd jsou v naší brožuře uvedena kritéria, která jsou pro individuální rozhodnutí důležitá: vhodnost odrůdy s ohledem na strom (požadavky na stanoviště, vzrůst, náchylnost vůči škůdcům), vlastnosti ovoce (doba sklizně a konzumace, možnosti využití, skladování, chuť) a také hospodářská hodnota. Kromě toho jsou uvedeny vlastnosti týkající se opylení květů odrůdy.

Jabloním se daří téměř všude. Výběrem správné odrůdy lze hned od začátku zabránit problémům s nejdůležitějšími původci strupovitosti, rakoviny a padlí nebo tyto alespoň zmírnit. Odrůdy náchylné k rakovině nesnáší studené, mokré a těžké (hlinité/jílovité) nebo podmáčené půdy. Odrůdy náchylné k strupovitosti by měly být vysazovány pouze na dobře větraných a rychle osychajících stanovištích. Odrůdy náchylné k padlí nejsou vhodné pro teplá stanoviště, lépe se jim daří v chladnějších nebo drsnějších lokalitách.

Hrušně jsou vhodnější pro teplejší stanoviště. Preferují hluboké půdy.

Třešně preferují lehčí, dobře provzdušněné půdy. Na těžkých nebo podmáčených půdách snadno trpí klejotokem.

Švestky a slivoně vyžadují největší vzdálenost mezi stromy. V závislosti na odrůdě a očekávání ohledně kvality ovoce se hodí také ještě pro vlhká, chladná údolní stanoviště nebo suché, chudé oblé vrchy.

Raná letní a raná podzimní jablka často nejlépe chutnají hned po utržení ze stromu a lze je skladovat pouze krátkou dobu. Oproti tomu mnohá podzimní jablka nebo jablka určená k uskladnění dosahují konzumační zralosti později, některé odrůdy si v případě dobrého uskladnění můžeme užívat až do jara příštího roku.

Většina odrůd hrušní se musí sklízet významně dříve před dosažením konzumní zralosti a poté musí po dobu 5-10 dnů dozrát. Jedině tak dosáhnou plné vůně a pověstného množství sladké šťávy. Při dozrávání na stromě zevnitř hnědnou a moučnatí. U většiny odrůd nastává čas sklizně v okamžiku, kdy zelená barva ovoce získá lehce žlutý odstín. Říká se tomu sklizňová zralost.

Většina odrůd ovoce je cizosprašná, to znamená, že vlastní pyl na blizně klíčí jen nedostatečně, nedochází k oplodnění a tedy ani k následné tvorbě plodů. Proto jsou pro opylení nutné jiní dárci pylu. V tabulce odrůd byla u každé ovocné odrůdy uvedena vlastnost dárce pylu. Kromě toho je uveden seznam vhodných odrůd opylovačů, pokud jsou známy.

Školky v našem regionu nabízejí široký sortiment ovocných stromů. Ne všechny odrůdy doporučené v naší brožurě jsou ale okamžitě na trhu k dostání. To lze vyřešit například tak, že si ve školce necháme na stromek naroubovat vlastní rouby. Mohou to být mladé výhonky ze starého stromu v dědečkově zahradě. Aktuálně se projevuje obecný trend návratu ke starým ovocným odrůdám, takže nabídka ve školkách se rok od roku rozšiřuje.

Tabulková část této německo-české brožury není pouhým překladem ovocných odrůd do češtiny, popř. němčiny. Jsou v ní obsaženy také odrůdy, které nejsou v Německu tak běžné, ale jsou k dostání v českých školkách a naopak. Brožura je určena pro obyvatele obou stran Krušných hor.

Důraz je však kladen na funkčnost seznamu. To znamená, že odrůdy v něm uvedené byly německými a českými pomology hodnoceny z dnešního pohledu. V průběhu času se změnily nejen požadavky spotřebitelů na odrůdy ovoce, ale také místní podmínky.

Informace v tabulce se týkají stromů se silně vzrůstnou podnoží (např. semenáče). Hodí se například k zakládání sadů s vysokokmeny. Pro výsadbu na zahradách jsou event. vhodné podnože se slabším vzrůstem. V takovém případě se však vlastnosti odrůdy mohou od popisu v tabulce lišit.

Staré odrůdy ovocných stromů pro Krušnohoří – Průvodce pro výběr odrůd

	Český název odrůdy <i>Synonyma</i>	Německý název odrůdy <i>Synonyma</i>	Nároky na stanoviště a náchylnost k nemocem	Růstový potenciál	Zralost, sklizeň a skladování	Chut' a použití	Opylovací schopnosti Odrůda opylovače (číslo odrůdy, výběr)	Pěstelská a hospodářská hodnota
1	Albrechtovo <i>Princ Albrecht</i>	Prinz Albrecht von Preußen <i>Prinz Albrecht, Albrechtsapfel</i>	odolná, mrazuvzdorná a zdravá, pro půdy bohaté na živiny, dostatečně vlhké půdy až do vyšších i chladných poloh, lehce náchylná na hnilobu	středně silný až slabý růst, malá koruna	podzemní jablko, zralé od září, trvanlivé do prosince	šťavnaté, osvěžující a vyvážené sladkokyselé s jemnou vůní, velmi dobré stolní jablko, pro okamžitou přímou konzumaci ze stromu i pro všechny způsoby zpracování	dobré 20	osvědčená, důležitá a chutná podzemní odrůda pro domácí a malé zahrady, při dobré péči lze pěstovat téměř všude
2	Alkmene	Alkmene	Živné, ale spíše lehčí půdy – těžké půdy jsou nevhodné z důvodu náchylnosti k rakovině, odolná vůči strupovitosti, lehce náchylná k hnilobě	roste pouze do střední velikosti	podzemní jablko k přímé konzumaci, zralé od září, skladovatelné do konce října	šťavnaté, aromatické sladkokyselé stolní jablko, také ke zpracování	dobré	výnosná a odolná, dobře chutnající podzemní odrůda pro malé a domácí zahrady, vysoká úrodnost vyžaduje pravidelné prořezávání, dostatečná způsobilost pro vyšší polohy je sporná
3	Antonovka	Antonowka	odolná a nenáročná, vhodná i pro vlhké a chladné vyšší polohy, odolná především vůči mrazu a strupovitosti	silně rostoucí	podzemní jablko, zralé od září, trvanlivé do Vánoc	šťavnaté, kyselé s mírnou sladkostí, hlavně pro domácí využití a brzkou spotřebu	dobré 27, 32	velmi odolná hospodářská odrůda pro hraniční polohy ve výsadbě ovocných stromů
4	Bernské růžové	Berner Rosenapfel <i>Neuer Berner Rosenapfel</i>	nenáročná a mrazuvzdorná na dobrých půdách až do vyšších poloh, lehce náchylná na strupovitost, padlí a rakovinu	roste do střední velikosti, spíše rovná koruna	podzemní odrůda, trvanlivá do konce prosince	šťavnaté, převážně sladké stolní jablko s jemnou nakyslostí, lehce aromatické, také ke zpracování – především velmi dobré jablko k moštování	dobré 11, 20, 25	výnosná, středně silně rostoucí mrazuvzdorná odrůda pro zahrady a dobře udržované ovocné louky
5	Biesterfeldská reneta	Biesterfelder Renette	nenáročná a odolná až do středních poloh, málo náchylná na strupovitost, nevhodná do těžkých půd z důvodu náchylnosti k rakovině	vytrvalý silný, široký růst	podzemní jablko, trvanlivé maximálně do října	šťavnaté, sladkokyselé a aromatické stolní jablko	nevhodné	silně rostoucí odolná odrůda s aromatickými plody, velmi dobré stolní jablko
6	Boikovo <i>Bojkovo</i>	Boikenapfel	odolná, nenáročná a mrazuvzdorná vhodná i do vyšších poloh nejlépe na vlhké a živinami bohaté půdy, také do větrných poloh (plody drží pevně vůči větru), citlivá na strupovitost	silný, později jen středně silný růst, široké koruny	jablko k uskladnění, zralé k česání od října, trvanlivé do května	převážně nakyslé, osvěžující stolní jablko s bílou pevnou dužinou, také se dobře hodí na vaření, pečení a jako sušené ovoce	dobré 25	velmi odolná odrůda až k hraniční výsadbě ovocných stromů

	Český název odrůdy <i>Synonyma</i>	Německý název odrůdy <i>Synonyma</i>	Nároky na stanoviště a náchyllost k nemocem	Růstový potenciál	Zralost, sklizeň a skladování	Chuť a použití	Opylovací schopnosti Odrůda opylovače (číslo odrůdy, výběr)	Pěstelská a hospodářská hodnota
7	Boskoopské <i>Boskopské</i>	Schöner aus Boskoop <i>Boskoop</i>	odolná až do středních poloh, na půdách bohatých na živiny a dostatečně vlhkých, nehodí se na místa suchá nebo do velkých mrazů	silný růst, velká široká koruna	podzimní jablko i k uskladnění, zralé k česání od října, chutné do listopadu do března	výrazněji kyselé, silně aromatické, ale také cukernaté jablko, nejlépe se hodí na všechny druhy zpracování a jako nakyslé osvěžující stolní jablko, při uskladnění brzy uvadá a je náchylné na skvrnitost (především při příliš silném prořezávání!)	nehodné 4, 6, 9, 11, 20, 24, 27, 32, 34	odolná rostoucí odrůda pro dostatečně vlhké půdy až do středních poloh
8	Carola <i>Kalco</i>	Carola <i>Kalco</i>	pro půdy bohaté na živiny a nepříliš těžké až do středních poloh, velmi náchylná na hnilobu, jinak dostatečně zdravá	středně silný, později jen slabý růst	podzimní jablko, zralé od září, trvanlivé do začátku prosince	šřavnatá, lehce aromatická stolní odrůda s jemnou nakyslostí, také vhodná ke zpracování	dobré 27	výnosná a chutná odrůda pro malé a domácí zahrady, vysoká úrodnost vyžaduje pravidelné prořezávání
9	Dülmenerovo růžové	Dülmener Rosenapfel <i>Dülmener</i>	odolné a zdravé až do středních poloh, pouze na dobré, dostatečně vlhké a propustné půdy, plody na větrných místech snadno odpadávají	silný, později středně silný růst, tvoří široké koruny	podzimní jablko, zralé od září, skladovatelné do listopadu	šřavnaté, sladkokyselé jemně aromatické stolní jablko speciálně pro přímou konzumaci, citlivé na otláčení, také vhodné ke zpracování, především na mošty a pyré	dobré 7, 27	aromatická stolní odrůda pro dobré půdy až do vyšších poloh, nehodná na větrná místa
10	Fischerovo <i>Jakob Fischer, Jakob Fischer</i>	Jakob Fischer	nenáročná a odolná, mrazuvzdorná vhodná i do chladných vyšších poloh, lehce náchylná na strupovitost a rakovinu(nehodná do těžkých púd a uzavřených poloh s vyšší vzdušnou vlhkostí	silný růst, nejdříve do výšky, později zvenku převislá koruna se strmým středem	časně podzimní jablko, zralé od září, trvanlivé do října	velké šřavnaté jablko, jemně nakysle-sladké s příjemnou vůní, jako velmi dobré stolní a hospodářské jablko na všechny způsoby využití	nehodné	silně rostoucí, skutečně odolná odrůda do ovocných sadů, jejíž dobrá kvalita plodů je lepší v chladnějších (vyšších) polohách
11	Gdanský hranáč <i>Gdaňský hranáč</i>	Danziger Kantapfel <i>Gdaňský hranáč</i>	odolná, nenáročná a mrazuvzdorná, nehodné jsou suché půdy, také pro chladná větrná místa, lehce náchylná k rakovině	silný růst, vysoké koruny	podzimní jablko, zralé od září, trvanlivé do konce listopadu	šřavnaté osvěžující stolní jablko s kyprou dužinou a vyváženou nakyslostí, citlivé na otláčení!, také vhodné ke zpracování, zvláště na mošt	dobré 4, 6, 25, 27	zdravá a silně rostoucí odrůda především ve vyšších polohách, plody při uskladnění ztrácejí rychle na kvalitě

Staré odrůdy ovocných stromů pro Krušnohoří – Průvodce pro výběr odrůd

	Český název odrůdy <i>Synonyma</i>	Německý název odrůdy <i>Synonyma</i>	Nároky na stanoviště a náchylnost k nemocem	Růstový potenciál	Zralost, sklizeň a skladování	Chut' a použití	Opylovací schopnosti Odrůda opylovače (číslo odrůdy, výběr)	Pěstelská a hospodářská hodnota
12	Grahamovo <i>Grahamovo jubilejní</i>	Grahams Jubiläumspfel <i>Graham</i>	nenáročná a odolná, vhodná také do vyšších poloh, díky dobrému zdraví, snáší i mírně zamokřenou půdu	silný až středně silný růst, deštníkovitý tvar koruny	podzemní jablko, zralé od září, trvanlivé do listopadu	velké jemně sladké plody s lehkou nakyslostí, slabě aromatické, využití jako hospodářské jablko především na pečení, vaření a moštování	dobré 16, 25, 27, 32	velmi odolná hospodářská odrůda pro vlhká místa a vyšší polohy, stejně jako na hranice výsadby ovocných stromů
13	Harbertova reneta	Harberts Renette	odolná a vhodná i do středně vysokých poloh na nepřilís těžkých půdách, také na chladná místa s vyšší vzdušnou vlhkostí, na větrných místech jablka dostí padají, plody jsou náchylné na skvrnitost	velmi silný růst, spíše přímá koruna	odrůda podzemní a vhodná k uskladnění, zralá od konce září, trvanlivá do ledna	velké a zpočátku šťavnaté sladkokyselé jemně aromatické stolní jablko, ovšem brzy moučnatí, velmi dobré na pečení, sušení, moštování a vaření	nevhodné 25, 27, 32	odedávna osvědčená, zdravá, silně rostoucí odrůda v extenzivních sadech, těžké půdy a příliš silné proezávání podporují skvrnitost!
14	Helios	Helios	odolná až do vyšších poloh, ale jen na kvalitních půdách a chráněných stanovištích	středně silný růst	letní odrůda, zralé v srpnu – lehce po průsvitném letním jablku, k okamžitě spotřebě	vyvážené sladkokyselé jemně aromatické stolní jablko speciálně k přímé konzumaci stejně jako ke zpracování	dobré	odolná a do vyšších poloh způsobila odrůda, lehce aromatictější alternativa průsvitného letního jablka
15	Herrnhutské Ochranovské	Schöner aus Herrnhut <i>Herrnhut</i>	odolná, mrazuvzdorná a nenáročná, na živinami dobře zásobených půdách až do chladných vyšších poloh a na hranici jabloňové výsadby, méně se hodí do teplých nižších poloh	silný, později středně silný růst, přímo nahoru rostoucí vysoká koruna	podzemní jablko, zralé od září/října, trvanlivé do ledna/února	ze středních poloh (delší doba zrání) dobré šťavnaté stolní jablko s vyváženou sladkokyselou, lehce „voňavou“ chutí, stejně tak vhodné na všechny druhy zpracování	dobré	odedávna osvědčená a velmi odolná odrůda do středních až vyšších poloh, také na hranici jabloňové výsadby
16	Hvězdnatá reneta	Rote Sternrenette	odolná a velmi zdravá, v hluboké a dostatečně vlhké půdě až do chladných vyšších poloh a na hranici jabloňové výsadby, větrným místům se z důvodu předčasného padání plodů vyhnout	velmi silný, strmě vzhůru směřující růst, později převislý	podzemní jablko, zralé od září, trvanlivé do prosince	osvěžující sladkokyselé a lehce aromatické, brzy moučnatí, k okamžitě přímé konzumaci stejně jako i hospodářské ovoce, oblíbené i jako vánoční jablko	dobré 12, 20, 25, 27, 32	odedávna osvědčená, velmi zdravá odrůda také pro uzavřená, studená místa s velmi pěknými plody

	Český název odrůdy <i>Synonyma</i>	Německý název odrůdy <i>Synonyma</i>	Nároky na stanoviště a náchylnost k nemocem	Růstový potenciál	Zralost, sklizeň a skladování	Chut' a použití	Opylovací schopnosti Odrůda opylovače (číslo odrůdy, výběr)	Pěstelská a hospodářská hodnota
17	Jeptiška Železná	Roter Eiseraffel	odolná a zdravá, bez zvláštních nároků na půdu a místo	silný růst, vysoká a později široká koruna	jablko k uskladnění, zralé od října, trvanlivé do června	jednoznačně jemná nasládlá chut', bez významné vůně, dobře skladovatelná hospodářská odrůda	nehodné	odolná, velmi dobře skladovatelná hospodářská odrůda na těžké půdy
18	Kardinál žiháný Šalové	Geflammt Kardinal	nenáročná a odolná, daří se jí i na chudé půdě a ve vyšších polohách, na vlhké a těžké půdě náchylná na rakovinu, větrným místům se z důvodu pádání plodů vyhnout	velmi silný růst, široká koruna	podzemní jablko, zralé od září, skladovatelné do prosince	sladkokyselé, velmi dobré hospodářské jablko, ovšem vhodné i jako osvěžující stolní jablko	nehodné 6, 20	osvědčená silně rostoucí odrůda na náročná místa (i vyšší polohy)
19	Kirchwaldenské <i>Kirchwaldské</i>	Ruhm aus Kirchwerder <i>Johannsens Roter Herbstapfel</i>	prosperující, na středních, hlubších stanovištích až do vyšších poloh, nehodné do větrných poloh (pády plodů), během kvetení odolává mrazíkům	zpočátku silný, později středně silný růst, široce kulovitá koruna	časné podzemní jablko, zralé od září, trvanlivé asi 1 měsíc, česat brzy (zralé rychle opadá ve větru)	šťavnatá a osvěžující, sladkokyselé jablko s jemnou vůní, dužina pod slupkou často mírně červená, především dobré časné stolní jablko	dobré	v okrese Vogtland osvědčená, osvěžující, šťavnatá, jemná raně podzemní odrůda, ve středních polohách zdravá a výnosná
20	Landsberská reneta <i>Reneta lanšperská</i>	Landsberger Renette <i>Landsberger</i>	kvalitních půdách až do vyšších poloh, plody drží pevně i ve větru, z důvodu náchylnosti na strupovitost, rakovinu a padlí nehodné na uzavřená a teplá místa nebo těžké půdy	středně silný až silný růst, vzpřímená koruna	podzemní a k uskladnění, zralé od září, trvanlivé do ledna	jemně sladkokyselé, při dobrém umístění s příjemnou vůní, jemné stolní jablko, dobře se hodí pro zpracování, plody jsou citlivé na otláčení!	dobré 27, 32, 34	odedávna osvědčená a široce rozšířená odrůda s příjemně aromatickými jemnými plody vhodná na dobrá otevřená místa
21	Lebelovo <i>Jakob Lebel</i>	Jakob Lebel	odolné a zdravé až do chladných vyšších poloh, náchylná na rakovinu (nehodná do vlhkých, těžkých půd) ovoce snadno padá (nehodná do větvených poloh, lehce náchylná na strupovitost	silný růst, deštníkovitá široká koruna, náročná úprava	podzemní jablko, zralé od září, trvanlivé do prosince	velmi šťavnatá, lehce nakyslé jablko bez zvláštní vůně, při dobrém uskladnění k přímé spotřebě, ale především velmi dobré ke zpracování jako mošt a oblíbené pečené jablko, slupka je typicky při uskladnění mastná	nehodné 4, 11, 20, 25, 27, 34	odolná hospodářská odrůda až do chladných poloh na lehkých půdách v otevřeném terénu, dbát na plochu širokou formu koruny!

Staré odrůdy ovocných stromů pro Krušnohoří – Průvodce pro výběr odrůd

	Český název odrůdy <i>Synonyma</i>	Německý název odrůdy <i>Synonyma</i>	Nároky na stanoviště a náchylnost k nemocem	Růstový potenciál	Zralost, sklizeň a skladování	Chut' a použití	Opylovací schopnosti Odrůda opylovače (číslo odrůdy, výběr)	Pěstelská a hospodářská hodnota
22	Lužické hřebíčkové	Lausitzer Nelkenapfel	mrazuvzdorná a odolná až do vyšších poloh, půdy bohaté na živiny, propustné a dostatečně vlhké, vhodná také na větrná místa, náchylní na rakovinu (nedávat na těžké půdy)	středně silný až silný růst, vzpřímená a také široká koruna	odrůda k uskladnění, zralá od října, trvanlivá do května	mírně sladká a slabě nakyslá dužina s charakteristickou jemnou vůní, využití především jako dobře skladovatelné hospodářské jablko, lokálně také oblíbené jako stolní jablko	hodnotí se rozdílně	odolná odrůda se spíše malými plody, osvědčená lokální odrůda ve východním Sasku vhodná do chladných vyšších poloh
23	Malinové holovouské	Himbeerapfel von Holovous	odolné a zdravé až do vyšších poloh, nabujné podnoží i na lehkých půdách	silně rostoucí, tvoří plošné kulovité koruny	podzemní odrůda i k uskladnění, zralá od října, trvanlivá do února	zářivě červená jablka s jemně pórovitou, vyváženě jemnou sladkokyselou dužinou k přímé konzumaci, pozoruhodná je jemná malinová vůně, také zajímavé jako jablko ke zpracování	dobré 25	osvědčená odolná a díky malinové vůni zajímavá odrůda na téměř všechny místa a podmínky
24	Nordhausenské	Schöner aus Nordhausen Nordhausen	odolná, mrazuvzdorná a nenáročná, na všechna otevřená místa i do chladných vyšších poloh a na hranice jablonové výsadby, i na místa větrná	silně rostoucí, tvoří vysoké kulovité koruny	podzemní jablko i k uskladnění, zralé od října, trvanlivé do března	šťavnatě, jemně pórovité s vyváženou sladkokyselou chutí a jemnou vůní, dobře skladovatelné stolní a i jinak zpracovatelné jablko, ale citlivé na otláčení	dobré 20, 25, 27	odedávna osvědčená a velmi odolná odrůda pro střední až vyšší polohy s dobrým provětráváním
25	Ontario	Ontario	Odolná, na kvalitních půdách v trochu chráněných místech až do vyšších poloh, nepěstovat na těžkých půdách (náchylnost na rakovinu) a suchých místech (padlí)	středně silný růst, malé široké koruny	odrůda k uskladnění, zralá k česání od konce října, zralá chuťově od ledna do května	velmi šťavnatá, jemně nakyslá osvěžující chuť, jako stolní jablko v pozdním období zimy a také ke zpracování	dobré 4, 11, 16, 27, 32	strom s malou korunou a významná odrůda ke snadnému dlouhodobému uskladnění, jistá výnosnost každý druhý rok
26	Panenské české Panenské	Roter (böhmischer) Jungfernapfel Chrysofsker, Chrifsofsker	odolná a nenáročná, snáší dobře sucho a horko, vhodná také pro vyšší polohy a místa s pozdními mrazíky, málo náchylná na rakovinu a strupovitost, ovoce jednorázově padá	silný až středně silný růst, přímé koruny	podzemní jablko a vhodné k uskladnění, zralé k česání od října, trvanlivé do března	malé, zářivě červené, převážně sladké stolní jablko se sotva se objevující nakyslostí, tvoří velmi sladký a čirý mošt, vánoční jablko	dobré	odrůda s malými plody, ale velmi zdravá a příjemná, speciálně pro místa pro jabloně problematická
27	Průsvitné letní Skleněné žluté	Klarapfel Weißer Klarapfel	Na propustných půdách bohatých na živiny je vhodná až do vyšších poloh, dobrá mrazuvzdornost, náchylné na padlí a rakovinu, na strupovitost méně	středně silný růst, přímá koruna	letní jablko, zralé od července, trvanlivé jen krátce	šťavnatě a osvěžující jemně nakyslé jablko, brzy moučnatí, k okamžité přímé konzumaci i na vaření	dobré 4, 25	nejranější odrůda jablka s dobrou mrazuvzdorností, plody dozrávají postupně a mohou se tedy spotřebovávat delší dobu, dobrý opylovač

	Český název odrůdy <i>Synonyma</i>	Německý název odrůdy <i>Synonyma</i>	Nároky na stanoviště a náchylnost k nemocem	Růstový potenciál	Zralost, sklizeň a skladování	Chut' a použití	Opylovací schopnosti Odrůda opylovače (číslo odrůdy, výběr)	Pěstelská a hospodářská hodnota
28	Řehtáč soudkovitý	Prinzenapfel	odolná s zdravá až do vyšších poloh, při dostatečně vlhké půdě široké možnosti pěstování	silný růst, vzpřímená koruna	rané podzimní jablko, zralé od září, k rychlé spotřebě	šťavnaté a jemně sladkokyselé, intenzivní charakteristická svěhlatvá vůně, dobré jako stolní jablko i ke zpracování	není známo 20, 25	stará odrůda osvědčená i v horských regionech, odolná odrůda do extenzivních sadů s výraznou charakteristickou vůní
29	Strýmka <i>Strymka</i>	Rheinischer Bohnapfel <i>Bohnapfel</i>	odolná a nenáročná na půdu a klima, také do chladných poloh i vyložené větrných míst, na těžkých půdách ovšem náchylná na rakovinu	silný růst, vzpřímená koruna, později široká	odrůda k uskladnění, zralá k česání od října, trvanlivá do května	nakyslá a lehce aromatická, zralá ze stromu je ještě velmi tvrdá, vyhledávaná moštovací odrůda stejně jako na vaření, pečení a sušení, z pěstování na dobrých místech i jako stolní jablko	nevhodné 4, 9, 25, 27	odolná a osvědčená, spíše nakyslá zpracovatelská odrůda také do poloh s chudší půdou a větrná místa
30	Sudetská reneta	Sudetenrenette	vhodná na chladná místa, má ráda těžké a chladnější půdy, lehce náchylná na strupovitost	mírný růst s hustou uzavřenou korunou, koruna je malá	podzimní jablko i k uskladnění, zralé k česání od října, chutné od prosince do března	sladká, velmi dobrá, lehce kořeněná chut, dobře se hodí jako stolní jablko, na moštování, vaření a sušení	velmi dobré 25, 27	mrazuvzdorná a odolná odrůda s pravidelným výnosem
31	Šafránové jablko	Safranapfel	velmi mrazuvzdorná a odolná až do vyšších poloh, při dostatečném zaopatření živinami nenáročná na místo pěstování	silný růst, široká koruna	podzimní odrůda i k uskladnění, zralá od listopadu, trvanlivá do března	sladkokyselé šťavnaté jablko s pěknou vůní, později moučnatí, využití jako dobré stolní jablko i ke zpracování	není známo	osvědčená, pro západní Sasko typická regionální odrůda, speciálně osvědčená v chladných místech okresu Vogtland, zvolena Saskou ovocnou odrůdou roku 2017
32	Ušlechtilé žluté	Gelber Edelapfel	odolné a mrazuvzdorné, na kvalitní půdě i do chladných vyšších poloh, těžkým a vlhkým půdám se z důvodu náchylnosti na rakovinu vyhnout	silný růst s tendencí k přímé koruně	podzimní jablko, zralé od září, skladovatelné do prosince	silně nakyslé jablko s jemnou vůní, vhodné jako výrazně kyselé stolní jablko stejně jako lze využít jako chutově výrazné jablko na pečení, pyré, mošt a sušení, plody jsou citlivé na otláčení	dobré 3, 20, 27, 34	výrazně nakyslá a odolná odrůda na dobré půdě až do vyšších poloh

	Český název odrůdy <i>Synonyma</i>	Německý název odrůdy <i>Synonyma</i>	Nároky na stanoviště a náchylnost k nemocem	Růstový potenciál	Zralost, sklizeň a skladování	Chut' a použití	Opylovací schopnosti Odrůda opylovače (číslo odrůdy, výběr)	Pěstelská a hospodářská hodnota
33	Vilémovo	Kaiser Wilhelm	odolné a zdravé na půdách bohatých na živiny až do vyšších poloh, náchylné na rakovinu, proto nepěstovat na těžkých a hutných půdách	silný růst, velká široká koruna	podzemní jablko, zralé od září, trvanlivé do února	jemně nakyslé, šťavnaté a osvěžující jablko s jen slabou vůní, při uskladnění brzy moučnatí, k včasné přímé konzumaci a především jako hospodářské ovoce pro moštování, vaření, pečení a sušení	nevhodné 20, 25, 27, 32	odolná, osvědčená hospodářská odrůda se silným růstem na dobře zaopatřené, ne příliš těžké půdy
34	Zuccalmaglio va reneta	Von Zuccalmaglios Renette <i>Zuccalmaglios Renette</i>	zdravá a odolná až do středních poloh, na dobře zaopatřené a dostatečně vlhké půdy, také na větrná místa, náchylná na rakovinu (těžkým půdám se vyhnout)	středně silný až slabý růst, malá koruna	podzemní jablko i s uskladnění, zralé k česání od října, chutné od listopadu do února	jemně nakyslé s ovocnou vůní, velmi dobré stolní jablko stejně tak vhodné na všechny způsoby zpracování	dobře 9, 20, 27	výnosná a odolná chutná odrůda na malé a domácí zahrady, při chybějící péči mohou růst malé plody
35	nemá český ekvivalent	Gelbe Sächsische Renette <i>Zitronenapfel, Meißner Winter-Zitronenapfel</i>	vysoce vhodná k pěstování, odolná odrůda ale vyžaduje vlhčí půdy	silný růst, široká kulatá koruna	podzemní odrůda vhodná k uskladnění, zralá k česání od října, trvanlivá do března	středně velké nakyslé plody, bez vůně, využití především jako jablko hospodářské, při dobrém uskladnění také jako lahodné zimní stolní jablko	pravděpodobně dobré	osvědčená, odolná hospodářská odrůda středního a východního Saska, byla zvolena Saskou ovocnou odrůdou roku 2016
36	nemá český ekvivalent	Kleiner Herrenapfel <i>Drüwken</i>	nenáročná odolná odrůda, při dostatečném zaopatření půdy živinami dobře pěstovatelné až do vyšších poloh	silný růst, koruna široká kulovitá, řídce se rozrůstající	podzemní jablko, zralé od září, v závislosti na uskladnění trvanlivé 1 až 2 měsíce, česat krátce před plným dozráním!	malé, příjemně zbarvené jablko, jemně sladkokyselé s lehkou vůní, využití jako časná podzemní jablko k přímé konzumaci, z důvodu menší velikosti méně vhodné ke zpracování	dobře	dříve široce rozšířené a oblíbené, pěkné malé podzemní jablko s nízkými nároky na místo pěstování, z důvodu dlouhodobé pěstovatelské tradice zvoleno Saskou ovocnou odrůdou roku 2019

Výběr některých odrůd jablek, které rostou v sadech v okolí Centra ochrany přírody Krušnohoří.

Gdanský hranáč

Lebelovo

Bernské růžové

Alkmene

Grahamovo

Hvězdnatá reneta

Nordhausenské

Průsvitné letní

Carola

Strýmka

Vilémovo

Herrnhutské Ochranské

Staré odrůdy ovocných stromů pro Krušnohoří – Průvodce pro výběr odrůd

	Český název odrůdy <i>Synonyma</i>	Německý název odrůdy <i>Synonyma</i>	Nároky na stanoviště a náchylnost k nemocem	Růstový potenciál	Zralost, sklizeň a skladování	Chuť a použití	Opylovací schopnosti Odrůda opylovače (číslo odrůdy, výběr)	Pěstelská a hospodářská hodnota
37	Amanlíská	Amanlis Butterbirne	široké uplatnění, mrazuvzdorná, na všechna místa, náchylná na strupovitost, více toleruje rez hušňovou	silný růst, koruna široká a pyramidovitá	podzemní hruška, zralá od září, trvanlivá 10 dní	šťavnatá a jemně kořeněná, rozplývavá dužnina, stolní hruška také na kompotování či sušení	nevhodné	osvědčená a rozšířená jako odolná podzemní odrůda také do vyšších poloh
38	Ananaska česká	Böhmische Ananasbirne	nenáročná a málo náchylná, také do vyšších poloh, více toleruje rez hušňovou	silný růst, koruna velmi rozvětvená a široce pyramidovitá	letní hruška, zralá od srpna, k okamžité spotřebě	sladká kořeněná chuť, jako stolní hruška, ke konzervaci a sušení	není známo	odolná, chutná a velmi nenáročná odrůda také do vyšších poloh
39	Avranšská <i>Dobrá Luisa</i>	Gute Luise <i>Gute Luise von Avranches</i>	široké uplatnění, ovšem upřednostňuje tepla, chráněná místa, do vyšších poloh jen na nejkvalitnějších půdách, silně náchylná na strupovitost!	silný, později středně silný růst, vzpřímená, později kulovitá koruna	podzemní hruška, zralá od září, 4-5 týdnu skladovatelná, česat zralé pevné plody a nechat dozrát	rozplývavá dužnina, velmi šťavnatá, vyvážené sladkokyselé, kořeněná, ušlechtilá vůně, velmi aromatická stolní hruška a velmi dobrá na všechny způsoby využití	dobré 41, 42, 45, 46, 48, 55	z důvodu znamenité kvality plodů široce známá a rozšířená odrůda, pro silnou náchylnost na strupovitost častěji neuspokojivá
40	Boscova <i>Boscova lahvice</i>	Boscs Flaschenbirne	široké uplatnění, tepla místa jsou nutností pro dobrou kvalitu plodů, prosperuje ještě i na chráněných středních polohách, náchylná na strupovitost	středně silný růst, malá pyramidovitá koruna	podzemní hruška i k uskladnění, zralá k česání od září, chutná od října do prosince	sladce aromatická s lehkou nakyslostí, při česání ještě pevná, ve zralém stavu rozplývavá, velmi dobrá stolní hruška a všechny druhy využití	dobré	příjemně chutnající a dobře skladovatelná hruška na dobrá místa k pěstování
41	Clappova <i>Klappova máslovka</i>	Clapps Liebling <i>Klapps Liebling</i>	široké uplatnění až do středně vysokých poloh, střední nároky na místo a teplo, náchylná na strupovitost	středně silný až silný růst, široká pyramidovitá koruna	letní hruška, zralá od srpna, trvanlivá pouze krátce, česat pevné zralé plody a nechat pár dní dozrát	velmi šťavnatá, sladká a jemně nakyslá, velmi dobrá stolní hruška, ale i k zavařování	dobré 39, 42, 45, 46, 51, 55, 56	známá a oblíbená, velká sladká letní hruška se středními nároky, trpí stále více na strupovitost
42	Červencová	Bunte Julibirne	odolná a zdravá, upřednostňuje teplejší místa, ale dá se pěstovat i ve vyšších polohách, vyžaduje kvalitní půdu	slabý až středně silný růst	raná letní hruška, zralá od července a pouze krátce trvanlivá, trhat pevnější a zralé plody a nechat pár dní dozrát	šťavnatá, polorozplývavá dužnina, stolní hruška k přímé konzumaci, případně i k zavařování nebo sušení	dobré 41, 45, 46, 51, 55, 56	osvědčená, vhodná k výsadbě i do horších podmínek přízpusobivá a odolná, malé až středně velké rané letní hrušky

	Český název odrůdy <i>Synonyma</i>	Německý název odrůdy <i>Synonyma</i>	Nároky na stanoviště a náchylnost k nemocem	Růstový potenciál	Zralost, sklizeň a skladování	Chut' a použití	Opylovací schopnosti Odrůda opylovače (číslo odrůdy, výběr)	Pěstelská a hospodářská hodnota
43	Eliška	Herzogin Elsa	odolná a má široké uplatnění, na hlubokých půdách až do vyšších poloh, ale jen na kvalitních půdách	středně silný, později slabý růst	podzemní hruška, zralá od září, 2 týdny skladova-telná, česat zralé pevné plody a nechat dozrát	polorozplývavá dužnina, šťavnatá, sladkokyselá s dobrou silnou vůní, velmi dobrá stolní a hospodářská hruška	dobré 45, 46, 55, 56	dřívě široce rozšířená, odolná a nenáročná, odrůda vhodná do vyšších poloh s dobrou kvalitou plodů
44	Hardyho <i>Hardyho máslovka, Gellertova máslovka</i>	Gellerts Butterbirne	široké uplatnění vhodná i do vyšších poloh, ne na větrná místa (pády plodů) a ne na mokré půdy	silný vzpřímený růst	podzemní hruška, zralá od září, 4 týdny skladova-telná, česat zralé pevné plody a nechat dozrát	velká, velmi šťavnatá, hruška, rozplývavá dužnina, lehká vůně, velmi dobrá stolní hruška stejně jako na všechny způsoby využití	dobré 39, 41, 45, 56	silně rostoucí, široce rozšířená podzemní hruška s velkými plody, zdraví stromu a náchylnost na hnilobu je v závislosti na poloze častěji neuspokojivé
45	Chameuská	Köstliche aus Chameux <i>Chameux</i>	široké uplatnění až do středně vysokých poloh, plody drží pevně i ve větru	silný, úzce vysoký růst, strmému růstu dominuje koruna	podzemní hruška, zralá od konce září, 4 týdny skladova-telná, česat zralé pevné plody a nechat dozrát	rozplývavá dužnina sladká a šťavnatá, jen slabě nakyslá velká hruška s dobrou chutí, dobrá stolní a především hospodářská hruška	dobré 39, 41, 42, 44, 46, 51, 55, 56	osvědčená, zdravá, významně vysoko a strmě rostoucí odrůda s pravidelným výnosem
46	Konference	Conference <i>Konferenzbirne</i>	široké uplatnění až do vyšších poloh, na dobře zaopatřené a dostatečně vlhké půdy	středně silný růst, vzpřímená koruna	podzemní hruška, zralá od září, chutná od října do prosince	rozplývavá dužnina, velmi šťavnatá a sladká, aromatická chuť, velmi dobrá stolní hruška, také na sušení, na zavařování méně vhodná	dobré 39, 41, 42, 45, 55, 56	charakteristikou této odrůdy je dobrá kvalita plodů a zdraví stromu, dřívě v Krušnohoří rozšířená jen málo, doporučenihodná na malé a domácí zahrady
47	Lucasova <i>Lucasova Máslovka, Alexander Lukas</i>	Alexander Lucas	možno pěstovat na chráněných místech a ne příliš těžkých půdách až do poloh 500 m.n.m., dosti citlivá na rez hrušňovou	středně silný růst, vzpřímená, pyramidovitá koruna	pozdně podzemní hruška i k uskladnění, zralá k česání od září, chutná od listopadu do prosince	pevný, šťavnatý a sladký plod, lehce aromatický, dobře skladovatelná stolní odrůda, též na zavařování	nehodné 39, 41, 42, 45, 46, 48, 55, 56	dobře skladovatelná odrůda, chutově uspokojivá pouze z dobrých míst pěstování
48	Mechelenská	Josephine von Mecheln	široké uplatnění až do středně vysokých poloh, na kvalitních půdách, snáší i větrná místa	slabý růst, pouze malá koruna	hruška k uskladnění, zralá od konce října, chutná od listopadu do února	rozplývavá dužnina, velmi šťavnatá, sladká s jemnou vůní, velmi dobrý zimní stolní hruška	dobré 39, 55, 56	chuťově velmi hodnotná zimní stolní hruška, odrůda s dobrým zdravím stromu, ale jen slabý růst

	Český název odrůdy <i>Synonyma</i>	Německý název odrůdy <i>Synonyma</i>	Nároky na stanoviště a náchylnost k nemocem	Růstový potenciál	Zralost, sklizeň a skladování	Chut' a použití	Opylovací schopnosti Odrůda opylovače (číslo odrůdy, výběr)	Pěstelská a hospodářská hodnota
49	Merodova	Philippsbirne <i>Doppelte Philippsbirne</i>	široké uplatnění až do vyšších poloh, nenáročná, také na vlhké půdy a větrná místa	středně silný růst, široká pyramidovitá koruna	podzimní hruška, zralá v září, 2 týdny skladovatelná, česat zralé pevné plody a nechat dozrát	velmi šťavnatá, slabě nakyslá a lehce aromatická, dobrý stolní hruška a na zavařování	nevhodné 39, 41, 42, 44, 45, 56	nenáročná zdravá odrůda s jistou výnosností, osvědčená i v horských oblastech
50	Petržilka	Petersbirne <i>Weizenbirne</i>	široké uplatnění a odolná až do vyšších poloh, na dobře zaopatřené, ne suché půdy, také prosperující na hraničních místech, častěji náchylná na strupovitost	silný růst přímo nahoru, později široká pyramidovitá koruna	letní hruška, zralá v srpnu, česat krátce před plnou zralostí a nechat dozrát	malé sladké plody s poloro-zplývavou dužninou s ušlechtilou chutí připomínající skořici, k přímé konzumaci i na všechny způsoby využití, odedávna oblíbená na zavařování	dobré 41, 56	odedávna osvědčená a rozšířená odolná letní hruška s charakteristickou chutí
51	Poiteau	Neue Poiteau	široké uplatnění až do středně vysokých poloh, na dobře zaopatřené půdy, pouze volná otevřená místa (náchylná na strupovitost!), plody drží pevně i ve větru	silný růst, vzpřímená koruna	podzimní hruška, zralá od konce září, 4 týdny sklado-vatelná, česat zralé pevné plody a nechat dozrát	sladká, rozplývavá dužnina, lehce nakyslá s jemnou vůní, z nevhodných míst ale jen bez chuti a vodnatá, z vhodných míst stolní hruška, jinak spíše hospodářská	dobré 39, 41, 46, 56	osvědčená odolná odrůda na volná prostranství, speciálně i do vyšších poloh
52	Salisburyova <i>Malá koruna</i>	Prinzessin Marianne	široké uplatnění až do vyšších poloh, nenáročná, také na vlhké půdy a větrná místa	středně silný růst, široká pyramidovitá koruna	podzimní hruška, zralá od září, 2 týdny skladovatelná, česat zralé pevné plody a nechat dozrát	polorozplývavá dužnina, sladkokyselá a aromatická, dobrá stolní hruška a ke zpracování	dobré	nenáročná, zdravá stolní odrůda s jistou výnosností, osvědčená v horských oblastech
53	Solanka	Solener	široké uplatnění až do středně vysokých poloh, nenáročná a zdravá	silný růst, široká pyramidovitá koruna	letní hruška, zralá od srpna, pouze krátce trvanlivá, česat zralé pevné plody a nechat pár dní dozrát	šťavnatá, slabě kořeněná, spíše rozplývavá dužnina, osvěžující stolní hruška a ke zpracování	dobré 41, 44, 56	nenáročná, zdravá odrůda s jistou výnosností, dřívě velmi rozšířená
54	Špínka <i>Šedá letní</i>	Gute Graue	nízké nároky na půdu a klima, až do vyšších poloh, přesto se nehodí na suchá místa a chudé půdy, častěji silně náchylná na strupovitost	silný růst, vysoká pyramidovitá až kulovitá koruna	raně podzimní hruška, zralá od konce srpna, trvanlivá pouze krátce, česat zralé pevné plody a nechat pár dní dozrát	malá, rozplývavá dužnina, velmi šťavnatá hruška s charakteristicky silnou vůní, chutově výrazná stolní hruška, stejně tak na všechny způsoby využití, velmi dobrá hruška na sušení	nevhodné 39, 41, 44	silně rostoucí a široce rozšířená nenáročná odrůda s malými plody, ale velmi dobrou chutí

	Český název odrůdy <i>Synonyma</i>	Německý název odrůdy <i>Synonyma</i>	Nároky na stanoviště a náchylnost k nemocem	Růstový potenciál	Zralost, sklizeň a skladování	Chuť a použití	Opylovací schopnosti Odrůda opylovače (číslo odrůdy, výběr)	Pěstelská a hospodářská hodnota
55	Trévouská	Frühe von Trévoux	odolná, má široké uplatnění až do vyšších poloh, na dobře zaopatřené a ne příliš těžké půdy, spíše do teplých míst	středně silný růst, vzpřímená koruna	letní hruška, zralá od srpna, 2 týdny skladovatelná, česat zralé pevné plody a nechat pár dní dozrát	jen polorozplývavá dužnina, ale s jemnou vůní a lehkou nakyslostí, šťavnatá a sladká, velmi dobrá stolní hruška, dobrá také na sušení a zavařování	dobré 41, 42, 45, 46, 56	osvědčená, odolná, vhodná do vyšších poloh, jemně nakyslá letní stolní hruška, důležitá je včasná (zralé ze stromu) sklizeň
56	Williamsova <i>Williamsova časlavka</i>	Williams Christbirne	na dobrých (propustných a teplých) půdách na chráněných místech až do středních poloh, lehce náchylná na strupovitost	slabý růst	podzimní hruška, zralá od konce srpna, 2 týdny skladovatelná, česat zralé pevné plody a nechat dozrát!	rozplývavá dužnina, šťavnatá, vyvážené sladkokyselá, ušlechtilá vůně s lehkou chutí muškátového oříšku, znamenitá stolní hruška také ke zpracování	dobré 41, 42, 44, 45, 46, 48, 49, 51	proslavená odrůda ke konzumaci a zpracování na dobrých místech, dobrá kvalita plodů pouze při přesné načasované sklizni při zralosti a následném skladování

	Český název odrůdy <i>Synonyma</i>	Německý název odrůdy <i>Synonyma</i>	Nároky na stanoviště a náchylnost k nemocem	Růstový potenciál	Zralost, sklizeň a skladování	Chuť a použití	Opylovací schopnosti Odrůda opylovače (číslo odrůdy, výběr)	Pěstelská a hospodářská hodnota
57	Althanova renkloda <i>Procházzkova renkloda</i>	Althanns Reneklode <i>Graf Althanns Reneklode</i>	vhodná k výsadbě i do horších podmínekna chladnější místa a do vyšších poloh jen na kvalitních a vlhkých půdách, náchylná na hnilobu a napadení vosami, není moc tolerantní na šarku v závislosti na stanovišti	silný růst, kulatá koruna	srpen až září	velká červenofialová renkloda, velmi šťavnatá, sladká kořeněná chuť s příjemnou nakyslostí, k přímé konzumaci a na zavařování	dobré, není samosprašná 66	velmi odolná renkloda s velmi dobrou kvalitou plodů, vyžaduje pro to ale teplá místa
58	Bühlská	Bühler Frühzwetsche <i>Bühler Frühzwetschge</i>	nenáročná a odolná, vhodná k výsadbě i do horších podmínek také na chudší místa, velmi tolerantní k šarce	silný růst, typicky strmě nahoru rostoucí koruna, později se rozšiřuje	srpen	středně velké tmavě modré oválné švestky, sladkokyselé, aromatické, v plné zralosti šťavnaté, konzumace za čerstva, všechny způsoby zpracování	dobré, samosprašná	odolná a velmi zdravá středně raná slivoň, univerzální využití

	Český název odrůdy <i>Synonyma</i>	Německý název odrůdy <i>Synonyma</i>	Nároky na stanoviště a náchylnost k nemocem	Růstový potenciál	Zralost, sklizeň a skladování	Chuť a použití	Opylovací schopnosti Odrůda opylovače (číslo odrůdy, výběr)	Pěstelská a hospodářská hodnota
59	Carská	Zarpflaume (The) Czar	zdravá a odolná, na dostatečně vlhké úrodné půdy až do vyšších (větrných) poloh, tolerantní k šarce	slabý až středně silný růst, malá koruna	srpen	mal až středně velká tmavěmodrá oválná švestka, šťavnatá, sladkokyselá, slabě kořeněná, k přímé konzumaci a na všechny způsoby využití	dobré, samosprašná 58, 63, 70	odolná raná odrůda švestky s postupným dozráváním a proto i dlouhé období sklizně, extrémně výnosná
60	Emma Lepermann <i>Emma Lepemannová</i>	Emma Lepermann	odolná a zdravá, vhodná také na chladnější místa do vyšších poloh, nesnáší suchá a větrná místa, lehce náchylná na monilíozu a šarku	silný růst, široká koruna	červenec až srpen	šťředně velké, růžovočervené kulaté švestky, měkké, svěže šťavnaté a sladké, lehce aromatické, k přímé konzumaci	dobré, samosprašná	velmi osvědčená raná švestka, chuťově je dobrá z teplejších oblastí
61	Flotowova mirabelka	Mirabelle von Flotow	vhodná k výsadbě i do horších podmínek, také vhodná na chladnější místa	silný růst, tvoří široké kulaté koruny	červenec až srpen	oranžová mirabelka, velmi aromatická, šťavnatá a měkká dužina, k přímé konzumaci, na marmelády a kompotování		zdravá a odolná odrůda, obzvláště díky své rané zralosti a výborné kvalitě plodů
62	Hanita	Hanita	vhodná k výsadbě i do horších podmínek, vhodná až do středních poloh, ale jen na dostatečně vlhkých půdách, tolerantní k šarce	středně silný růst, otevřená řídká koruna	srpen až září	středně velké tmavěmodré plody, středně pevná, šťavnatá a aromatická dužina s dostatečnou nakyslostí, především k přímé konzumaci, ale dobrá i ke zpracování	dobré, samosprašná	osvědčená novější odrůda slivoně s pravidelným výnosem, obzvláště pro malé a domácí zahrady i na chladnější místa
63	Kirkeho	Kirkespflaume	vhodná k výsadbě i do horších podmínek, přízpůsobivá, nenáročná, plody silně napadány vosami, tolerantní k šarce a tolerantní k šarce	silně rostoucí	září	velké, tmavěmodré kulaté slívy, velmi šťavnaté a sladké, velmi dobrá kořeněná chuť, k přímé konzumaci a kompotování	není samosprašná 57, 59, 66, 70	silně rostoucí a zdravá sladce aromatická odrůda slivoně s různě hodnoceným výnosem
64	Mirabelka Nancyská <i>Mirabelka z Nancy, Nancyská</i>	Mirabelle von Nancy	odolná a zdravá, na kypré půdy bohaté na živiny, tolerantní k šarce	silný růst, široká kulatá koruna	srpen až září	silně tečkovaná oranžová mirabelka, sladká a velmi aromatická, ne příliš šťavnatá, k přímé konzumaci, ale obzvláště ke zpracování do aromatických marmelád, na zavařování a vypalování	dobré, samosprašná	široce rozšířená odrůda mirabelky s dobrou kvalitou plodů, velmi výnosná

	Český název odrůdy <i>Synonyma</i>	Německý název odrůdy <i>Synonyma</i>	Nároky na stanoviště a náchylnost k nemocem	Růstový potenciál	Zralost, sklizeň a skladování	Chuť a použití	Opylovací schopnosti Odrůda opylovače (číslo odrůdy, výběr)	Pěstelská a hospodářská hodnota
65	Opál	Opal	odolná odrůda, která se hodí i do chladnějších poloh, tolerantní k šarce	středně silný růst, tvoří kulatou korunu	srpen	fialové, kulatě-oválné plody, sladké a aromatické, hodí se také na marmelády a zavařování	dobré, samosprašná	odolná raná odrůda, která začíná brzy vynášet plody a má pravidelný bohatý výnos
66	Oullinská	Oullins Reneklode	vhodná k výsadbě i do horších podmínek do středních poloh, dostatečně vlhké půdy, teplejší místa zvyšují kvalitu plodů, časté napadení vosami, tolerantní k šarce	středně silný až silný růst, široká koruna	srpen	velká, zelenožlutá, velmišfavnatá a sladká renkloda, lehce aromatická, především k přímé konzumaci, ale i k zavařování	dobré, samosprašná	osvědčená a rozšířená zdravá renkloda se šťavnatě sladkými plody, bohatý a pravidelný výnos
67	Sanctus Hubertus	St. Hubertus Sanctus Hubertus	odolná odrůda, vhodná k výsadbě i do horších podmínek, tolerantní k šarce	zpočátku silný, ve výnosném věku středně silný růst s kulatou korunou	srpen	tmavěmodré, kulatě-oválné plody s dobrou vůní, dobře odpeckovatelné, dlouhé období sklizně, také na zavařování a marmelády	dobré, samosprašná	odolná raná odrůda, která začíná brzy plodit a výnos je pravidelný a bohatý
68	Švestka domácí <i>Domáci švestka, Domáci velkoplodá</i>	Hauszwetsche Hauszwetschge	nenáročná na půdu a klima, až do větrných vyšších poloh, lépe plodí na vlhkých půdách, silně náchylná na šarku	středně silný až silný růst, strmě nahoru rostoucí vysoká kulatá koruna	září až říjen	středně velká, tmavěmodrá švestka, pevná, při plné zralosti velmi aromatická kořeněná dužina, k přímé konzumaci, také velmi vhodná na všechny způsoby využití, obzvláště pečení, pyré a sušení	samosprašná	oblíbená a nenáročná švestka s velmi dobrými plody ke zpracování, příležitostně velmi pozdější nástup výnosu
69	Wangenheimova	Wangenheims Frühzwetsche Wangenheims Frühzwetschge	odolná a lehce náročná, až do vyšších (větrných) poloh, úrodné dostatečně vlhké půdy, náchylná na šarku	silný růst, široká koruna, tvoří velmi velké stromy	srpen až září	středně velká tmavěmodrá oválná švestka, sladká s jemnou nakylostí, kořeněná, příjemná chuť, velmi dobrá k přímé konzumaci stejně jako jiné způsoby využití	dobré, samosprašná	odolná a silně rostoucí slivoň s velmi dobrou kvalitou plodů, také do vyšších poloh
70	Zimmerova <i>Zimmrova</i>	Zimmers Frühzwetsche Zimmers Frühzwetschge	náročnější odrůda, do středních chráněných poloh jen na úrodných půdách, nepříliš tolerantní k šarce	slabý až středně silný růst, malá koruna	konec července až srpen	středně velké tmavěmodré švestky, šťavnaté a sladké s jemnou nakylostí, dobrá chuť, velmi dobrá jako raná stolní odrůda a na zavařování	dobré, není samosprašná 59, 66, 68, 69	osvědčená a zdravá slivoň k přímé konzumaci, začíná brzy plodit, strom vyžaduje dobrou péči a z důvodu obrovské úrody může mít sklon k chřadnutí

	Český název odrůdy <i>Synonyma</i>	Německý název odrůdy <i>Synonyma</i>	Nároky na stanoviště a náchylnost k nemocem	Růstový potenciál	Zralost, sklizeň a skladování	Chuť a použití	Opylovací schopnosti Odrůda opylovače (číslo odrůdy, výběr)	Pěstelská a hospodářská hodnota
71	Burlat	Burlat <i>Bigarreau</i> Burlat, <i>Hativ Burlat,</i> <i>Hâtif de Burlat</i>	odolná a zdravá, spíše do nižších a teplejších poloh, plody jsou v mokřem prostředí náchylné na praskání a hnilobu	silný růst, široká koruna	2. třešňový týden (červen), krátce po odrůdě Kassinova raná	tmavě červené, chuťově rozdílně hodnocené, spíše jednotlivě sladké ovoce, k přímé konzumaci	není samosprašná 72, 73	výnosná, brzy dozrávající odrůda na teplejší místa, velké plody, ovšem chuťově ne vždy přesvědčivé, dozrává ještě před napadením larvami, z důvodu časného dozrávání případně závažné problémy s pojidáním ptáky
72	Bütnerova pozdní chrupka	Bütners (Späte) Rote Knorpelkirsche <i>Altenburger</i> <i>Melonenkirsche</i> <i>Witzenhäuser</i> <i>Königskirsche</i>	velmi odolná a zdravá, široce sáditelná a přizpůsobivá, žádné zvláštní nároky, také do vyšších poloh, plody v mokřem prostředí náchylné na praskání a hnilobu	silný růst, strmě nahoru rostoucí větve, později širší	5.-6. třešňový týden (červenec)	červeně zbarvená odrůda s velmi pevnou dužinou, sladká s kořeněnou nakyslostí, velmi dobrá chuť, k přímé konzumaci a na zavařování	není samosprašná 73, 74, 79	odedávna osvědčená přizpůsobivá a široce rozšířená červeně zbarvená odrůda s velmi dobrou chutí
73	Hedelfingenská <i>Hedelfingerská</i>	Hedelfinger Riesenkirsche <i>Wahlerkirsche</i> <i>Abels Späte,</i> <i>Froschmaul,</i> <i>Glemser</i>	velmi odolná a zdravá, velmi přizpůsobivá na půdy a klima, také do vyšších poloh, větruodolná, plody v mokřem prostředí náchylné na praskání a hnilobu	silný růst, harmonicky tvarovaná koruna	5.-7. třešňový týden (červenec)	hnědočervené, velké pevné třešně, sladkokyselé, k přímé konzumaci a konzervaci	není samosprašná 72	odedávna osvědčená přizpůsobivá a široce rozšířená tmavá třešňová chrupka
74	Kassinova raná	Kassins Frühe	velmi odolná a zdravá, vhodná k výsadbě i do horších podmínek přizpůsobivá, od středních poloh jen na chráněná místa	silný růst, vzpřímená, později široká kulatá koruna	2. třešňový týden (červen)	hnědočervené až černé, středně velké třešně, šťavnaté a měkké, sladkokyselé, k přímé konzumaci	není samosprašná	odolná a osvědčená, nejčtenější raná třešň, dužina měkká, dozrává ještě před napadením larvami, z důvodu časného dozrávání případně závažné problémy s pojidáním ptáky
75	Kaštánka <i>Early Rivers</i>	Rivers Frühe <i>Early Rivers,</i> <i>Freinsheimer</i> <i>Schloßkirsche,</i> <i>Kastanka,</i> <i>Lindekers</i>	odolná a zdravá, vhodná k výsadbě i do horších podmínek, plody v mokřem prostředí téměř nejsou náchylné na praskání a hnilobu	silný růst, široké převislé koruny	2. třešňový týden (červen)	středně velké téměř černé sladké a aromatické plody, dužina relativně měkká, k přímé konzumaci	není samosprašná	nenáročná a chutná, tmavá raná odrůda, dozrává ještě před napadením larvami, z důvodu časného dozrávání případně závažné problémy s pojidáním ptáky

	Český název odrůdy <i>Synonyma</i>	Německý název odrůdy <i>Synonyma</i>	Nároky na stanoviště a náchylnost k nemocem	Růstový potenciál	Zralost, sklizeň a skladování	Chuť a použití	Opylovací schopnosti Odrůda opylovače (číslo odrůdy, výběr)	Pěstelská a hospodářská hodnota
76	Koburská raná	Coburger Maiherz	velmi odolná a zdravá, žádné zvláštní nároky, vhodná také do vyšších poloh, plody v mokřem prostředí lehce náchylné na praskání a hnilobu	silný růst, široká deštníkovitá koruna	1.-2. třešňový týden (červen)	tmavě hnědé, spíše malé měkké plody, sladké a kořeněné, přes časně dozrávání dobrá chuť, k přímé konzumaci	není samosprašná	vcelku odolná a zdravá, velmi časná a chuťově dobrá odrůda, bohužel už se neprávem téměř nesází, dozrává ještě před napadením larvami, z důvodu časného dozrávání případně závažné problémy s pojidáním ptáky
77	Krásna z Marienhöhe	Schöne aus Marienhöhe	zdravé a odolné stromy, vhodná k výsadbě i do horších podmínek	velmi silný, tvoří velké mohutné stromy utvářející krajinu	3.-4. třešňový týden (červenec)	tmavé, středně velké a poněkud nepravidelně tvarované plody s velmi dobrou vůní a měkkou dužinou	není samosprašná	odolná odrůda, která tvoří velmi pěkné stromy utvářející krajinu, bohaté a pravidelně výnosná
78	Lucie	Lucienkirsche, <i>Lucien</i> , <i>Wasserkirsche</i> , <i>Gänseherzchen</i> , <i>Wasserbigarreau</i>	jedna z nejzdravějších odrůd vůbec, vhodná k výsadbě i do horších podmínek, z důvodu pozdějšího rozkvětu vhodná i do mrazivých míst	silný růst, tvoří harmonické kulovité koruny	4.-5. třešňový týden (červenec)	červeně zbarvené, středně velké, oválné plody s měkkou dužinou, šťavnaté bez zvláštní vůně	není samosprašná	odolná odrůda vhodná i do hraničních poloh s vysokým a pravidelným výnosem, ale bez vůně
79	Velká černá chrupka	Große Schwarze Knorpelkirsche <i>Prinzenkirsche</i> , <i>Braune Prinzer</i> , <i>Braune Knorpel</i>	odolná a zdravá, na dobrých půdách až do větrných vyšších poloh, plody v mokřem prostředí náchylné na praskání a hnilobu a v horší podmínkách bývají nahořklé	silný růst, málo rozvětvená rozpadající se plochá koruna	5.-6. třešňový týden (červenec)	hnědočervená středně velká pevná třešeň, často s lehkou chutí hořkých mandlí, k přímé konzumaci a stejně dobrá ke konzervaci	není samosprašná 72, 73	odolná a široce rozšířená odrůda se stabilním výnosem, vhodná také ke zpracování
80	není český ekvivalent	Badeborner Schwarze Knorpel	odolná, vhodná k výsadbě i do horších podmínek, přizpůsobivá odrůda, vhodná také do vyšších poloh, v mokřem prostředí lehce náchylná na praskání plodů	silný růst, tvoří vyváženou kulatou korunu	4.-6. třešňový týden (červenec)	v plné zralosti černé, velmi aromatické plody s pevnou dužinou a krátkou stopkou, vhodné na všechny způsoby využití	není samosprašná	výnosná, velmi aromatická třešňová chrupka, která se dá všeobecně doporučit

	Český název odrůdy <i>Synonyma</i>	Německý název odrůdy <i>Synonyma</i>	Nároky na stanoviště a náchylnost k nemocem	Růstový potenciál	Zralost, sklizeň a skladování	Chut' a použití	Opylovací schopnosti Odrůda opylovače (číslo odrůdy, výběr)	Pěstelská a hospodářská hodnota
81	nemá český ekvivalent není identické s odrůdou „Grollova“	Grolls Schwarze „Badacsoner“ (nesprávný), <i>Gubener Schwarze</i>	odolná, vhodná k výsadbě i do horších podmínek, plody v mokřem prostředí náchylné na praskání a hnilobu	silný růst, široká lehce převislá koruna	4.-6. třešňový týden (červenec)	středně velké hnědočervené až černé třešně na krátké stopce s velmi pevnou dužinou vynikající vůní, k přímé konzumaci a konzervaci	není samosprašná	odolná, všeobecně doporučená odrůda
82	nemá český ekvivalent	Kronprinz von Hannover <i>Kronprinz zu Hannover</i>	velmi odolná, vhodná k výsadbě i do horších podmínek, z důvodu pozdějšího rozkvetu vhodná i do mrazivých míst	silný růst, vzpřímená, lehce široká koruna	3.-4. třešňový týden (červenec)	červeně zbarvená aromatická třešeň s měkkou dužinou a pěkným, dole zašpičatělým tvarem	není samosprašná	odolná, vhodná k výsadbě i do horších podmínek přizpůsobivá odrůda s pěkně tvarovanými plody a zbarvením a velmi dobrou chutí a zpravidla bez napadení larvami
83	nemá český ekvivalent	Kunzes Kirsche <i>Kunze Kirsche, Wallhäuser</i>	velmi odolná, vhodná k výsadbě i do horších podmínek, z důvodu pozdějšího rozkvetu vhodná i do mrazivých míst	středně silný růst, spíše plochá koruna	3.-4. třešňový týden (červenec)	červeně zbarvená, středně velká, velmi sladké plody, které vydrží dlouho viset na stromě	není samosprašná	odolná, bohatě a pravidelně výnosná odrůda, která zpravidla netrpí na napadení larvami
84	nemá český ekvivalent	Weißer Spanische <i>Weißer Spanische Knorpelkirsche, Doktorknorpelkirsche</i>	odolná a zdravá, přizpůsobivá na půdu a umístění, také do středních poloh na chráněných místech, plody v mokřem prostředí náchylné na praskání a hnilobu	silný růst, široce kulatá koruna	4. třešňový týden (červenec)	světlá, červeně zbarvená odrůda se středně pevnou dužinou, šťavnaté ovoce, sladké s kořeněnou nakyslostí, velmi dobrá chuť, citlivé na otačeni, k přímé konzumaci i konzervaci	není samosprašná	odolná a zdravá, dříve široce rozšířená, světlá červeně zbarvená třešeň chrupka
85	nemá český ekvivalent	Werdersche Braune <i>Witzenhäuser Riesen, Oberrieder Doktorkirsche, Dunkle Wahlhäuser</i>	odolná a zdravá, přizpůsobivá na půdu a umístění, také do středních poloh a na větrná místa, plody v mokřem prostředí náchylné na praskání a hnilobu	silný růst, široce kulatá koruna	4. třešňový týden (červenec)	tmavěčervené, velmi velké a středně pevné třešně, sladkokyselé a kořeněné, velmi dobře chutnající, k přímé konzumaci a konzervaci	není samosprašná	zdravá a přizpůsobivá, středně pevná srdcovitá třešeň s velmi dobrou chutí

Staré odrůdy ovocných stromů pro Krušnohoří – Průvodce pro výběr odrůd

	Český název odrůdy <i>Synonyma</i>	Německý název odrůdy <i>Synonyma</i>	Nároky na stanoviště a náchylnost k nemocem	Růstový potenciál	Zralost, sklizeň a skladování	Chuť a použití	Opylovací schopnosti Odrůda opylovače (číslo odrůdy, výběr)	Pěstelská a hospodářská hodnota
86	Fanal	Fanal <i>Heimann 23, Heimanns Konservenkirische</i>	přizpůsobivá na půdy a vyšší polohy, nehrozí poškození květů mrazem, ale náchylná na suchou skvrnitost listů	silný vzpřímený růst, tvoří vysoké kulaté koruny	5.-7. třešňový týden (červenec)	hnědočervené velké a šťavnaté višně, silně nakyslé, velmi dobré ke zpracování	samosprašná	přizpůsobivá více s vysokou úrovní výnosu a velmi vhodná ke zpracování
87	Morellenfeuer	Morellenfeuer <i>Kelleris 16</i>	přizpůsobivá na půdy a do vyšších poloh, není náchylná na moniliózu	slabý až středně silný růst	5.-6. třešňový týden (červenec)	hnědočervené, středně velké, středně pevné a šťavnaté višně, nakyslé, dobré k přímé konzumaci a ke zpracování	samosprašná	přizpůsobivá více s vysokou úrovní výnosu, ale spíše omezené zdravý stromů
88	Morina	Morina	dosud odolná a zdravá, vhodná jen na dobrá místa, málo náchylná na moniliózu	středně silný růst	5.-6. třešňový týden (červenec)	hnědočervené, velké, středně pevné a šťavnaté višně, nakysle aromatické, velmi dobré k přímé konzumaci i ke zpracování	částečně samosprašná 86, 87	novější odrůda višně bez náchylnosti na moniliózu s vysokou úrovní výnosu a dobrou kvalitou plodů, jen pro zahrady – pro sady rosté příliš slabě
89	Ostheimská Vlasačka	Ostheimer Weichsel	odolná a zdravá, přizpůsobivá na půdy a vyšší polohy, také na sušší místa, není náchylná na moniliózu	středně silný až silný růst, řídce se rozrůstající, malá až středně velká široká koruna	4.-6. třešňový týden (červenec)	hnědočervené, středně velké až velké višně, nakyslé s jemnou vůní hořkých mandlí, velmi dobré k přímé konzumaci i ke zpracování	není samosprašná Morela pozdní (Syn.: Morellská, Amarelka stinná, Morela stinná), další druhy višní	přizpůsobivá a odolná více s velmi chutnými plody, ale většinou spíše nízkou úrovní výnosu, existuje značné množství typů
90	nemá český ekvivalent	Diemitzer Amarelle <i>Ludwigs Frühe</i>	odolná, vhodná k výsadbě i do horších podmínek, přizpůsobivá odrůda na téměř všechny půdy, také do vyšších poloh, nehrozí poškození květů mrazem, není náchylná na moniliózu	středně silný až silný růst, tvoří kulaté až vysoké kulaté koruny	3.-5. třešňový týden (červenec)	světle červená malá amarelka se zajímavou vůní, velmi výnosná, hodí se pro všechny způsoby využití	samosprašná	přizpůsobivá více, která velmi bohatě a pravidelně plodí, velmi dobrá na marmeládu a jako náplň koláčů
91	nemá český ekvivalent	Korund	odolná, silně rostoucí odrůda, málo náchylná na moniliózu, lehký sklon k vyholování	velmi silný růst, tvoří velké kulaté koruny	5.-6. třešňový týden (červenec)	velmi velké hnědočervené plody, bohaté a často plodící, velmi dobrá vůně, k přímé konzumaci a na všechny způsoby využití	samosprašná	velmi silně rostoucí odrůda, také vhodná do extenzivních sadů, pravidelné prořezávání nutné, velmi dobré chuťové a zpracovatelské vlastnosti

Višně

Výběr některých odrůd hrušek, švestek a třešní, které rostou v sadech v okolí Centra ochrany přírody Krušné hory.

Hardyho

Lucasova

Trévouská

Charneuská

Švestka domácí

Wangenheimova

Althanova renkloda

Emma Lepermann

Velká černá chrupka

Burlat

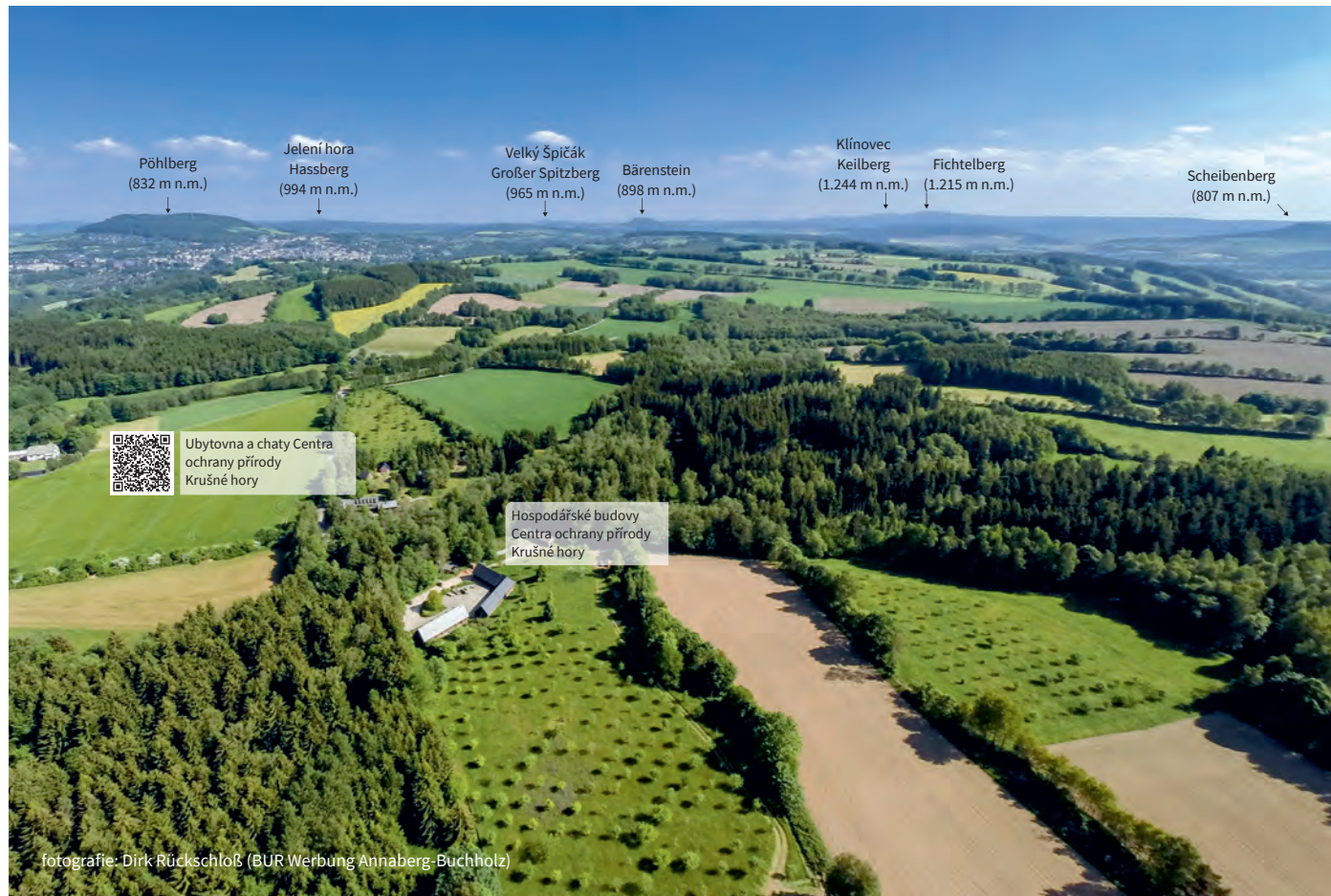

Hedelfingenská

Bütnerova pozdní chrupka

Pohled na Centrum ochrany přírody Krušné hory a na tři sousedící extenzivně pěstované sady

Stromkové školky v regionu a okolí, kde je možné ovocné stromy zakoupit (výběr)

Sasko

Baumschule Dittersdorf GmbH
OT Dittersdorf
August-Bebel-Straße 25
09439 Amtsberg
Tel.: +49 37209 / 2898
E-Mail: mail@baumschule-dittersdorf.de
www.baumschule-dittersdorf.de

Baumschule Freiberg GbR
Münzbachtal 126
09603 Großschirma
Tel.: +49 3731 / 22673
E-Mail: info@baumschule-freiberg.de
www.baumschule-freiberg.de

Baumschule Hohenstein-Ernstthal GmbH
Im Viertel 1
09337 Hohenstein-Ernstthal
Tel.: +49 3723 / 4986 0
E-Mail: info@baumschule-hot.de
www.baumschule-hot.de

Baumschule Schwartz GbR
Richard-Müller-Str. 80a
02708 Löbau
Tel.: +49 3585 / 4751 0
E-Mail: info@baumschule-schwartz.de
www.baumschule-schwartz.de

GartenBaumschule Lux
Boderitzer Straße 7
01728 Bannewitz
Tel.: +49 351 / 40 17 0 17
E-Mail: info@baumschule-lux.de
www.baumschule-lux.de

HEROS-Baumschulen Kontor
Niedergräfenhain 32
04643 Geithain
Tel.: +49 34341 / 42506
E-Mail: mail@heros-baumschulen.de
www.heros-baumschulen.de

Další zdroje pro získání speciálně starých
ovocných odrůd jsou uvedeny zde:
<https://www.bund-lemgo.de/bezugsquellen-alte-obstsorten.html>

Česká republika

Ing. Stanislav Boček, PhD.
Hluboké u Kunštátu 3
679 72 Kunštát
Tel.: +420 511 110 208
E-Mail: sbocek@centrum.cz
www.vysokokmeny.cz

Ing. Zdeněk Buzek
Blanická 1650
390 02 Tábor
Tel.: +420 773 515 719
E-Mail: buzek@tradicniodrudy.cz
www.tradicniodrudy.cz

Ovocná školka Bojkovice -
Radim Pešek
Chmelnice 394
687 71 Bojkovice
Tel.: +420 777 579 776
E-Mail: ajsa1@seznam.cz
www.stareodrudy.org

Ovocná školka Malochýn – Bohumil
Petruželka
Sobiňov 54
582 62 Sobiňov
Tel.: +420 728 989 984
E-Mail: bohumil.petruzelka@seznam.cz
www.ovocnaskolkamalochyn.cz/

Ovocné školky a sady Petr Buřil
U Rybníka 25
411 85 Horní Beřkovice
Tel.: +420 736 127 283
E-Mail: burilpetr@seznam.cz
www.skolky-buril.cz

Ovocné školky – Děčín Libverda
Českolipská 123
405 02 Děčín
Děčín XXVII-Březiny
Tel.: +420 412 524 692
E-Mail: ovocneskolkylibverda@seznam.cz
www.libverdadc.cz/ovocnarske-
stredisko

Odkazy:

www.obstsortendatenbank.de
www.pomologen-verein.de
www.streuobst.de
www.streuobst-in-sachsen.de
www.bund-lemgo.de/alte-obstsorten.html
www.deutsche-genbank-obst.de
www.nabu.de/natur-und-landschaft/landnutzung/streuobst/index.html

www.stareodrudy.cz
www.zapomenuedrudy.cz
www.fotodoma.cz/zahrada
www.slezskeodrudy.cz

Výroba šťávy z vlastního ovoce
Přehled moštáren NABU na území celé Spolkové republiky Německo
www.nabu.de/natur-und-landschaft/landnutzung/streuobst/service-und-adressen/05812.html

Další literatura (výběr)

V německém jazyce:

BLIND, SOFIA (2020): Die alten Obstsorten. Von Ananasrenette bis Zitronenbirne. Geschichten, Rezepte und Anbautipps. DuMont Buchverlag GmbH. Köln. 192 S.

BRAUN-LÜLLEMANN, ANNETTE & BANNIER, HANS-JOACHIM (2010): Obstsortenwerk. Alte Süßkirschenorten. Genetische Vielfalt in den Kirschanbaugebieten Hagen am Teutoburger Wald und Witzhausen. Bundesministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Verbraucherschutz (Hrsg.). Bonn. 469 S.

HARTMANN, WALTER (2020): Ulmers Taschenatlas. Alte Obstsorten. 6., erweiterte Auflage. Verlag Eugen Ulmer. Stuttgart. 351 S.

KEPPEL, HERBERT, PIEPER, KARL & WEISS, JOSEF (2018): 600 alte Apfel- & Birnensorten neu beschrieben. Leopold Stocker Verlag. 230 S.

KRÖLING, FALK (2012): Zwetschen, Pflaumen, Renekloden, Mirabellen. Tabellenwerk zur Unterstützung der Sortenbestimmung. Pomologen-Verein e. V. (Hrsg.). Hamburg. 220 S.

HEINZELMANN, ROLF & NUBER, MANFRED (2019): Unsere erste Obstwiese: Nachhaltig bewirtschaften und Vielfalt erleben. Verlag Eugen Ulmer. Stuttgart. 144 S.

JENTSCH, ANNE, MÜLLER, WILFRIED, RIETHER, WOLFGANG & SCHEFFLER, MATTHIAS (1999): Streuobst im Erzgebirge. Naturschutzzentrum Annaberg gGmbH (Hrsg.). Schlettau. 53 S.

SCHLITT, MICHAEL (2019): Sachsens historische Obstsorten. Geschichte – Sortenbeschreibungen – Erhalt. Verlag Gunter Oettel. Görlitz. 144 S.

V českém jazyce:

ČERNÍK, VÁCLAV, BOČEK, OTTO & VEČEŘA, LUDVÍK (1969): Malá pomologie 2 – hrušky. 2., doplněné vydání. Státní zemědělské nakladatelství SZN. Praha. 235 S.

DVOŘÁK, ANTONÍN, VONDRÁČEK, JIŘÍ, KOHOUT, KAREL & BLAŽEK, JAN (1976): Jablka. Ovocnická edice. Nakladatelství ČSAV. Sekce biologická. Praha. 588 S.

DVOŘÁK, ANTONÍN & VONDRÁČEK, JIŘÍ (1969): Malá pomologie 1 – Jablka. Státní zemědělské nakladatelství SZN. 2., doplněné vydání. Praha. 336 S.

FERKL, FRANTIŠEK (1958): Třešně, višně a sladkovišně. Ovocnická edice. Nakladatelství ČSAV. Sekce biologická. Praha. 257 S.

KOCH, VÁCLAV, BLATTNÝ JUN., CTIBOR, BLAHA, JOSEF & KALÁŠEK, JIŘÍ (1967): Hrušky. Ovocnická edice. Nakladatelství ČSAV. Sekce biologická. Praha. 380 S.

KUTINA, JOSEF, DVORSKÝ, PAVEL, SUCHARDOVÁ, MARIE & VANEK, GAŠPAR (1991): Pomologický atlas 1. Peckoviny, skořápkoviny, réva vinná, okrajové druhy. Zemědělské nakladatelství Brázda. Praha. 288 S.

KUTINA, JOSEF, HOLEČEK, STANISLAV, LOCKEROVÁ, JIŘINA, SUCHARDOVÁ, MARIE & ŠMERDA, ONDŘEJ (1992): Pomologický atlas 2. Jádroviny, drobné ovoce, okrajové druhy. Zemědělské nakladatelství Brázda. Praha. 304 S.

LOKOČ, RADIM, PŘASLIČÁK, MIROSLAV, DOVALA, ONDŘEJ & KUBESA, STANISLAV (2013): Pěstování ovocných stromů a keřů – Vzdělávací texty. PDF: <http://ovoce.hlucinsko.eu/4web/soubory/vzdelavaci-material-web.pdf>

TETERA, VÁCLAV (2003): Záchrana starých a krajových odrůd ovocných dřevin. Český svaz ochránců přírody (ČSOP) Bílé Karpaty. Veselí nad Moravou. 76 S.

TETERA, VÁCLAV (2006): Ovoce Bílých Karpat. ZO ČSOP Bílé Karpaty. Veselí nad Moravou. 310 S.

VÁVRA, MILOSLAV, FERKL, FRANTIŠEK, KOCH, VÁCLAV & ČERNÍK, VÁCLAV (1971): Malá pomologie 3 – Švestky a třešně. Státní zemědělské nakladatelství SZN. 2. vydání. Praha. 338 S.

VÁVRA, MILOSLAV, ČERNÍK, VÁCLAV, DOSTÁLEK, JOSEF & LUŽA, JOSEF (1963): Švestky, renklody, slívy, mirabelky. Nakladatelství ČSAV. Sekce biologická. Praha. 304 S.

Ve slovenském jazyce:

JAKUBEC, BRUNO & UHERKOVÁ, ANDREA (2018): 50 na 50 – Atlas starých odrůd jabloní a hrušiek. Technická univerzita vo Zvolene (Hrsg.). Zvolen. 159 S.

fotografie: kab-vision (adobestock)

Švestkové nebo meruňkové knedlíky

50 g másla, 2 vejce, 1 lžice cukru, 250 g tvarohu, 300 g mouky, 1 lžice prášku do pečiva, sůl, ½ šálku mléka, čerstvé nebo mražené švestky nebo meruňky, (pecky nahraďte kostkou cukru), mletý mák s cukrem, moučkový cukr, tvrdý tvaroh na strouhání, máslo na přelítí

Rozpuštěné máslo smíchejte s vejcem a cukrem.

Vmíchejte tvaroh, mouku s práškem do pečiva a špetku soli.

Přidejte mléko a vypracujte pevné těsto.

Těsto nechte několik minut odpočinout.

Z těsta vytvarujte váleček o průměru asi 3 cm.

Odkrajujte malé kousky, do kterých švestky/meruňky zabalíte.

Připravené knedlíky vložte do vroucí, mírně osolené vody.

Na mírném ohni vařte 8 minut, var by měl být velmi mírný.

Knedlíky na talíři rozpujte, posypte mletým mákem s cukrem nebo strouhaným tvarohem a moučkovým cukrem.

Nakonec je přelijte horkým máslem.

Saské tvarohové placičky s jablečným pyré

750 g brambor, sůl, 50 g rozinek, 3 lžice hnědého rumu, 1 chemicky neošetřený citron, 125 g mouky, 250 g nízkotučného tvarohu, 2 vejce, mouka na pracovní plochu, přepuštěné máslo na smažení; na posypání: 40 g cukru, 0,5 lžičky skořice

Brambory omyjte, oloupejte a rozčtvřte a uvařte je v osolené vodě. Poté je slijte a dejte chvíli stranou, aby odešla pára, poté je ještě teplé prolisujte přes lis na brambory, pak je uložte do lednice.

Rozinky omyjte, nechte dobře okapat a namočte na několik hodin do rumu. Těsně před zpracováním je slijte přes síto a nechte dobře okapat.

Citron důkladně omyjte teplou vodou, ostrouhejte kůru a citron vymačkejte. Brambory, mouku, tvaroh, vejce, rozinky, citronovou kůru a šťávu smíchejte a vypracujte těsto.

Z těsta vytvarujte pomoučenýma rukama malé ploché placičky. Zahřejte větší množství přepuštěného másla na velké pánvi na vysokou teplotu. Koblížky v něm smažte po obou stranách dozlatova. Vyjměte je a nechte okapat na kuchyňském ubrousku, pak ihned posypte směsí cukru a skořice a podávejte s kompotem.

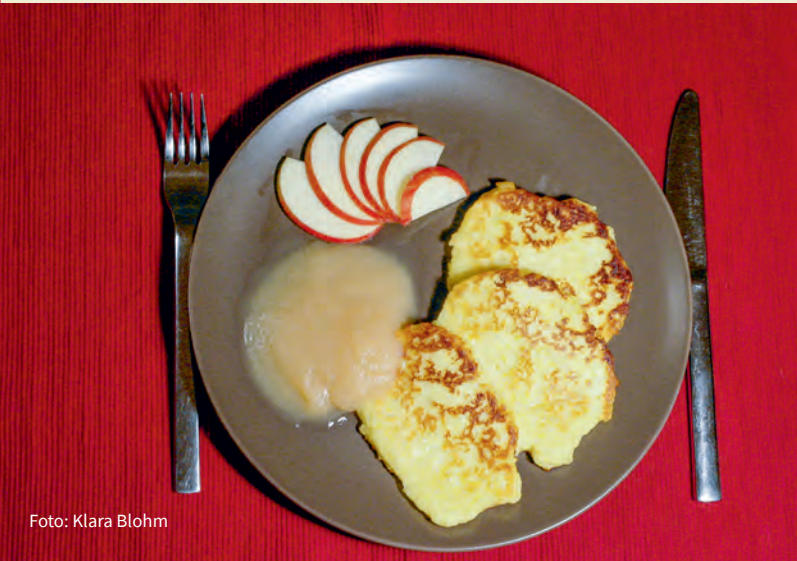

Foto: Klara Blohm

Poděkování

Chtěli bychom poděkovat všem, kteří přispěli ke zdaru této brožury. K nim patří:

Dr. Annette Braun-Lüllemann
Sonja Degenkolb
Ralf Frenzel
Kai Geringswald
Martin Lípa
Thomas Lochschmidt
Manfred Schrambke

V rámci úzké spolupráce s mnoha odborníky, kteří často pracovali bez nároku na honorář, nebyl pouze vytvořen seznam vhodných odrůd včetně úpravy jejich popisů, byly také vyhodnoceny aspekty jejich pěstování z aktuálního pohledu. V neposlední řadě byly texty napsány společně a přívětivým a srozumitelným jazykem.

Poděkování náleží také paní Luise Zelenkové za překlad textů a za podporu v oblasti přeshraniční spolupráce.

Centrum ochrany přírody Krušné hory nemá žádný vliv na podobu a obsah internetových stránek jiných subjektů. Centrum ochrany přírody Krušné hory se proto výslovně distancuje od veškerého externího obsahu, i když na své stránky umístilo odkaz na tyto externí stránky. To platí pro všechny odkazy uvedené v této brožuře a pro veškerý obsah stránek, na které bannery a odkazy odkazují.

Rozvržení brožury, použitá grafika a obrázky, soubor příspěvků jakož i jednotlivé příspěvky jsou chráněny autorským právem. Jakákoli reprodukce nebo použití bez výslovného souhlasu autora není povoleno. Organizace si vyhrazuje veškerá práva.

Impressum

Vydalo: Naturschutzzentrum Erzgebirge gGmbH
Am Sauwald 1 / OT Dörfel / 09487 Schlettau
Tel.: +49 3733 / 5629 - 0 / Fax: +49 3733 / 5629 - 99
E-Mail: zentrale@naturschutzzentrum-erzgebirge.de
Homepage: www.naturschutzzentrum-erzgebirge.de
Fotografie/kresby: Naturschutzzentrum Erzgebirge
(pokud není uvedeno jinak)

Velká černá chrupka / Burlat: floramedia.com
Bütnerova pozdní chrupka: imageBROKER (adobestock) / Herbert Kehrer
Emma Lepermann: Epp, GFDL <<http://www.gnu.org/copyleft/fdl.html>>, via Wikimedia Commons

Tato brožura je k dispozici také ke stažení ve formátu PDF na homepage Centra ochrany přírody Krušné hory a Zooparku Chomutov (www.zoopark.cz).

2., zcela přepracované vydání 2021

Tištěno na recyklovaný papír pomocí barvy bez minerálních olejů.

